

HUNT KASTNER

MARUŠA SAGADIN

Fissures, Others' Houses

Praskliny, domy druhých

24. září – 4. listopadu 2023



hunt kastner s potěšením zahajuje podzimní výstavní sezónu 2023 prezentací díla umělkyně působící ve Vídni Maruše Sagadin, kterou kurátorsky připravil Vít Havránek. Půjde o první samostatnou výstavu této umělkyně v České republice, jejíž praxe se vyznačuje jedinečným zapojením sochařství, architektury, urbanismu, genderu a jazyka. Sochy Maruše Sagadin se dotýkají hravosti, imaginace a popkulturní přístupnosti postmoderního umění a zároveň pracují s motivem těla, jeho podoby, jeho potřeb a péče, kterou vyžaduje – a to jak těla konkrétního diváka, o kterého se zajímají (a kterému poskytují posezení), tak lidského těla jako univerzálního měřítka veškerého sochařství.

Dům druhého – Obydlí

V kapitole Obydlí¹ nalezneme myšlenky Emmanuel Levinase nastiňující souvislost mezi orientací člověka ve světě a skladbou obydlí. Člověk si podle něj po celý život nese vědomí o tom, že do světa „nepřichází z nějakého mezihvězdného prostoru“, ale vstoupil do něj z domény soukromého, intimního, z jednoty sama se sebou. Událost, kdy doména intimního praskne a člověk rozliší existenci na něm nezávislého vnějšího světa, se podle Levinase poprvé odehraje skrze zážitek z konkrétně poskládaného obydlí. „...obydlí nemá své místo v objektivním světě, nýbrž objektivní svět je situován ve vztahu k mému obydlí“. Proto je vazba na obydlí kontinuální lidská životní potřeba, a krom návratu, jí obnovuje něčím, co Levinas popisuje jako „přelévání vědomí do věci“². Autor nezapomíná na funkci domu spojené s fyziologickými potřebami, bezpečím a proto na jiném místě eseje říká: „Obydlí jakožto stavba náleží do světa objektů“.

Dům druhého – na návštěvě

Maruša Sagadin v katalogu výstavy trienále současného slovinského umění, na kterém jsme spolupracovali, zmiňuje osvobozující vliv ženské

osobnosti postmoderní architektury Denise Scott Brown. V jejích textech a celoživotní práci nalezla feministická umělkyně odvážný plán, jak zpochybnit hierarchické, falocentrické a patriarchální propojení formy a funkce. Přehnaně ženské tvarosloví, multifunkční obydlování tradičních tvarů (stůl, lavice, židle), hravě-ironické plastické komentáře maskulinního kánonu estetiky internacionálního stylu (reprezentativnost zadavatele, bezhraniční monumentalita, prudérní vertikálnost), vyhovění i neviditelným funkcím uživatelů, ale i přiznání váhy emocím a existenciálním tématům. Tak Maruša Sagadin, jež také prošla architektonickým školením, načrtává svoji trajektorii emancipované sochařské tvorby. Její sochy, podobně jako stavby, vzniklé skládáním celku z prvků, odráží dotyky hravosti, imaginace a využívají pop-kulturní přístupnost postmoderního umění.

Dům druhého – plán

Instalace Fissures, Others' Houses v prostoru galerie Hunt Kastner, v níž se nacházíte, vznikla specificky uplatněním dvou situačních principů. Umělkyně spolu s kurátorem při plánování míst pro sochy zaměnili sochu a divačku*ka. Místa v prostoru galerie, která se nám zdála, že jsou „z nějakého důvodu“ pro divačku*ka láková, byla obsazena sochami. Dalším využitým principem byl Le Corbusierův *Modulor*. Je to dvourozměrný systém, který matematicky převádí rozměry lidského těla do modulárních stavebních jednotek, z nichž je možné

¹ Emmanuel Levinas, *Totality and Infinity, An essay on exteriority*, (Duchesne University Press, 1969), 152.

česky: *Totalita a nekonečno*, esej o exterioritě, (Oikoymenh, 1997), 132.

² „...which does not consist in a representation of things by consciousness, but in a specific intentionality of concretization.“, ibid, 153.

„...které nezáleží v představování věci tímto vědomím, nýbrž ve specifické intencionalitě konkretizace“ k němuž dochází v konkrétním obydlí.“, ibid, 133.

konstruovat stavby různých měřítek. I přes svou zdánlivou univerzalitu a dokonalost obsahuje moduly řady trhlin, proto byl autorkou apropriován a upraven pro potřeby jejích soch.

Praskliny

V úvodu byl krátce připomenut Levinasův objekt – dům, který se k sochám Maruši Sagadin a současným teoriím vůbec nehodí. Dnešní člověk situuje svůj původ do přechodů mezi živou a neživou přírodou, post-strukturalismus vymanil identitu z nehybnosti esenciálního počátku do celoživotního „stávání se“ a oslavy konstruovaných identit; spíše, než přelévání vědomí do věcí, nás dnes zajímá přelévání věcí do vědomí. I přesto, nebo právě díky tomu, že se starý

dům hroutí, se z prasklin a trhlin uvolňují otázky. Potřebují či nepotřebují i měnící se identity svá obydlí? Nejsou utvořená z jednoho kusu, ale poskládaná z naddimenzovaných či mikroskopických částí a modulů? Nenahrazuje obydlí na základě pozdějšího poznání tělo matky, mobilní těhotné ženy? Nezobrazuje jistá tradice ženského sochařství zřetelně tělo (bez nutné vazby na mateřství) jako snové, nebo hravé asambláže? Odkud zažíváme překonání duality vnějšího/vnitřního? Jak v době masových migrací a fluidních identit nebyť konzervativní, či naopak jen teoreticky deklaratorní a vyhnout se hrozbě nahrazení obydlí ne-místem?

Text Vít Havránek

Maruša Sagadin (*1978, Lublaň) vystudovala architekturu ve Štýrském Hradci a poté přešla na Akademii výtvarných umění ve Vídni k performativnímu umění a sochařství. V letech 2015-2016 se zúčastnila grantu ISCP v New Yorku a v roce 2010 získala Schindlerův grant v MAK – Centru pro umění a architekturu v Los Angeles. V letech 2011-2017 působila jako odborná asistentka na Akademii výtvarných umění ve Vídni na katedře performativního umění a sochařství a od října 2023 bude hostující profesorkou v ateliéru sochařství na Akademii výtvarných umění v Praze.

Právě zahájila samostatnou výstavu *Luv birds in Toten Winkel* v Schrin Kunsthalle ve Frankfurtu; dále vystavovala např. v: Muzeu užitého umění, Vídeň; Cukrarna Galleries, Lublaň; Christine König Gallery, Vídeň; Vestjyllands Kunstpavillon, Videbæk, Dánsko; SPACE London, Londýn; Austrian Cultural Forum N.Y., New York; Syndicate, Kolín n. Rýnem; Kunsthalle Wien, Vídeň; Neue Galerie Innsbruck; Museum of Contemporary Art, Lublaň; Belvedere21, Vídeň; Grazer Kunstverein, Štýrský Hradec; a Room of Requirement/Horse & Pony Fine Arts, Berlín.

*Rádi bychom poděkovali Ministerstvu kultury České republiky a Magistrátu hl. města Prahy
za dlouhodobou podporu našeho programu. Speciální poděkování
vídeňské Christine König Galerie za milou spolupráci na této výstavě.*